

Dipsacus inermis

Nomenclatuur/Etymologie

De botanische naam van de soort is *Dipsacus inermis* (Wall). De geslachtsnaam *Dipsacus* is afgeleid van het Griekse woord *dipsa*, wat 'dorst' betekent. Dit verwijst naar de komvormige holte die wordt gevormd waar de tegenoverstaande bladeren samenkomen rond de stengel, waarin regenwater zich kan verzamelen. De soortnaam *inermis* komt uit het Latijn en betekent 'ongewapend' of 'zonder stekels', wat een onderscheidend kenmerk is ten opzichte van andere *Dipsacus*-soorten, die vaak stekelige stengels en bladeren hebben. De Nederlandse en Engelse gewone naam is in dit geval minder direct gerelateerd aan de stekeligheid, maar de algemene naam voor het geslacht, 'kaardebol', verwijst naar het historische gebruik van de gedroogde bloemhoofden van de verwante *Dipsacus fullonum* voor het kaarden van wol.

Taxonomie

De taxonomische indeling van *Dipsacus inermis* is als volgt:

- Rijk: Plantae
- Orde: Dipsacales
- Familie: Caprifoliaceae
- Geslacht: *Dipsacus*
- Soort: *Dipsacus inermis*

Foto: Harrie de Vries

Synoniemen

De soort *Dipsacus inermis* heeft verschillende synoniemen, wat de historische complexiteit van plantenclassificatie weerspiegelt. Belangrijke heterotypische synoniemen zijn onder meer:

- *Cephalaria cachemirica* Decne.
- *Dipsacus auriculatus* Royle
- *Dipsacus asper* Wall. ex DC.
- *Dipsacus mitis* D.Don
- *Dipsacus roylei* Klotzsch
- *Dipsacus strictus* D.Don (een ongeldige naam)
- *Virga inermis* (Wall.) Holub
- *Virga stricta* (D.Don) Holub

Variëteiten en Cultivars

De soort *Dipsacus inermis* kent één bekende variëteit en, op basis van de beschikbare informatie, zijn er geen specifieke, benoemde cultivars op de markt die algemeen worden erkend of beschreven.

Dipsacus inermis var. *mitis* (D.Don) Y.J.Nasir: Dit is een kleinere plant dan de nominale variëteit (var. *inermis*), met de middelste en bovenste stengelbladeren vaak veerspletig of gelobd (*pinnatifid* of *lobed*). De bloemhoofden zijn over het algemeen talrijker en de bloemen zijn wit. Deze variëteit wordt beschouwd als algemener dan de typesoort en komt voor in de gematigde Himalaya van Kasjmir tot Bhutan en China.

Familie

Dipsacus inermis behoort tot de familie Caprifoliaceae, ook wel bekend als de kamperfoeliefamilie. Binnen het APG III-classificatiesysteem is het geslacht *Dipsacus* hierin ondergebracht, terwijl het historisch gezien in de afzonderlijke familie Dipsacaceae (Kaardebolfamilie) werd geplaatst.

Hoogte

De plant is een hoog opgaande, polvormende, overblijvende (meerjarige) plant en kan een hoogte bereiken van ongeveer 1,4 tot 2 meter. De sterke, vertakte stengels dragen de bloemhoofden op hoogte.

Bloemkleur

De bloemen van *Dipsacus inermis* zijn klein, geurend en buisvormig. De kleur wordt vaak omschreven als crèmekleurig, romig wit of lichtgeel. De bloemhoofden zelf zijn pincushion-vormig en de crèmekleurige bloemen kunnen contrasterende paars-zwarte meeldraden hebben.

Bladkleur

Het blad van de plant is meestal groen gedurende de lente en zomer en is niet groenblijvend. De plant staat bekend om zijn onbewapende (niet-stekelige) bladeren, in tegenstelling tot veel andere kaardebolsoorten. De bladeren van de variëteit *mitis* kunnen veerspletig of gelobd zijn.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Dipsacus inermis* strekt zich uit over de zomer tot in de herfst, doorgaans van juni tot en met september, en soms tot in oktober. De bloemen verschijnen in een gordel rond het midden van het bloemhoofd en openen zich dan sequentieel naar boven en beneden.

Standplaats

Deze soort gedijt het best in de volle zon tot lichte halfschaduw. De plant geeft de voorkeur aan een vochtige, matig vruchtbare en goed doorlatende bodem, hoewel hij in de tuin in de meeste grondsoorten kan groeien, zolang de grond maar vochthoudend is. In zijn natuurlijke verspreidingsgebied groeit hij op boshellingen, grashellingen en bij beken, op hoogtes variërend van 1400 tot 4100 meter.

Herkomst

Dipsacus inermis is van nature aanwezig in Azië. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied strekt zich uit van Afghanistan, de Himalaya (West- en Oost-Himalaya), Nepal, Pakistan, en verder oostwaarts naar China (Yunnan) en Indo-China (waaronder Laos, Myanmar, Thailand en Vietnam). Het is een inheemse soort in dit gebied.

Soort gewas

Het is een overblijvende kruidachtige plant (*perennial herb*), in tegenstelling tot veel andere *Dipsacus*-soorten, die vaak tweejarig zijn. De plant is polvormend en heeft een rechtopstaande, zuilvormige groeiwijze.

Vermeerderingswijze

De meest gebruikelijke en aanbevolen methode voor het vermeerderen van *Dipsacus inermis* is door middel van zaad. Zaaien gebeurt doorgaans in de periode van maart tot juni.

Klimaatzone (usda-zones)

Specifieke USDA Winterhardheidszones voor *Dipsacus inermis* zijn niet algemeen gerapporteerd, maar gezien de herkomst uit de Himalaya en het feit dat de plant in mildere klimaten als volledig winterhard wordt beschouwd, wordt een zone van H5 tot H7 in de Europese classificatie (wat neerkomt op winterhard tot ongeveer tot -15 tot -20 °C) aannemelijk geacht voor de meeste Britse en Noord-Europese omstandigheden. Dit suggereert een ruime USDA-zone.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Insecten

Zoals alle kaardebollen is *Dipsacus inermis* een uitstekende plant voor het aantrekken van wilde dieren, vooral een breed scala aan bestuivende insecten, waaronder hommels, honingbijen, kevers, vlinders en motten. De bloemen worden intensief bezocht. De uitgebloeide zaadhoofden dienen als voedselopslag in de winter voor vogels zoals de putter en bieden schuilplaatsen voor spinnen en andere ongewervelde dieren, die weer voedsel zijn voor vogels.

Bronvermelding

<https://www.rhs.org.uk/plants/5960/dipsacus-inermis/details>

<https://www.bethchatto.co.uk/a-z/c-d/dipsacus/>

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:319266-1>

http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=5&taxon_id=200022576

https://www.growildnursery.co.uk/store/p930/Dipsacus_inermis_Himalayan_Teasel.html

<https://indiaflora-ces.iisc.ac.in/herbsheet.php?id=3990&cat=13>

<https://www.wikiwand.com/en/articles/Dipsacus>

<https://temperate.theferns.info/plant/Dipsacus+inermis>

https://www.meso.cloud/plants/tracheophyta/magnoliopsida/dipsacales/caprifoliaceae/dipsacus/dipsacus_inermis

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	Geslachtsnaam <i>Dipsacus</i> afgeleid van Grieks <i>dipsa</i> (dorst), verwijzend naar waterhoudende bladbekkens. Soortnaam <i>inermis</i> Latijn voor 'ongewapend'/'zonder stekels'.
Taxonomie	Rijk: Plantae, Clade: Angiosperms, Orde: Dipsacales, Familie: Caprifoliaceae, Geslacht: <i>Dipsacus</i> , Soort: <i>Dipsacus inermis</i> .
Synoniemen	<i>Cephalaria cachemirica</i> Decne., <i>Dipsacus auriculatus</i> Royle, <i>Dipsacus asper</i> Wall. ex DC., <i>Dipsacus mitis</i> D.Don, <i>Dipsacus roylei</i> Klotzsch, <i>Dipsacus strictus</i> D.Don, <i>Virga inermis</i> (Wall.) Holub, <i>Virga stricta</i> (D.Don) Holub.
Variëteiten en Cultivars	Variëteit: <i>Dipsacus inermis</i> var. <i>mitis</i> (kleinere plant, vaak veerspletige bladeren, witte bloemen). Geen cultivars beschreven.
Familie	Caprifoliaceae (Kamperfoeliefamilie).
Hoogte	Ongeveer 1,4 tot 2 meter.
Bloemkleur	Crèmekleurig of romig wit, vaak met paars-zwarte meeldraden.
Bladkleur	Groen, niet-groenblijvend. Bladeren zijn ongewapend (zonder stekels).
Bloeiperiode	Zomer tot herfst (ongeveer juni tot oktober).
Standplaats	Volle zon of lichte halfschaduw in vochtige, matig vruchtbare, goed doorlatende grond.
Herkomst	Azië: Afghanistan, Himalaya, Nepal, Pakistan, China (Yunnan)
Soort gewas	Overblijvende kruidachtige plant (<i>perennial herb</i>).
Vermeerderingswijze	Zaad.
Klimaatzone (usda-zones)	Winterhard in milde tot zeer strenge Europese klimaten (H5-H7), wat een ruime USDA-zone suggereert.
Insecten	Trekt een breed scala aan bestuivende insecten aan (bijen, vlinders, motten). Uitgebloeide zaadhoofden dienen als wintervoedsel en schuilplaats voor vogels en ongewervelde dieren.